

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«__» _____ 2023 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДО АСПРАНТУРИ

зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

(третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти)

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма «Публічне управління та адміністрування»

УЗГОДЖЕНО:

Завідувач аспірантури та докторантури

 Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО

Гарант ОНП

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри публічного управління
та адміністрування

Алла КОЖИНА

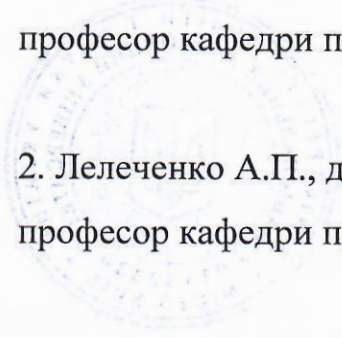
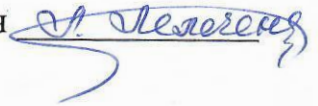
КИЇВ–2023

Розробники програми:

1. Гоголь Т.В., доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування

2. Лелеченко А.П., доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДО АСПІРАНТУРИ (АД'ЮНКТУРИ)
зі спеціальності “Публічне управління та адміністрування”**

Передмова

Вступний іспит зі спеціальності “Публічне управління та адміністрування” складається усно за білетами, які розроблені на основі програми для вступників до аспірантури. Кожен білет містить по три питання. Метою програми вступного іспиту є оцінювання рівня знань вступників до аспірантури відповідно до вимог.

Основні завдання програми:

- оцінювання теоретико-методологічної підготовки вступника з дисциплін магістерської програми;
- оцінювання вмінь вступника використовувати теоретичні знання для вирішення актуальних завдань публічного управління та адміністрування;
- оцінювання вміння встановлювати взаємозв'язки між теорією і практикою в сучасній системі публічного управління та адміністрування.

Програма складається з трьох розділів: 1. “Теорія, філософія, історія публічного управління та адміністрування”. 2. “Інститути, функції, методи і механізми публічного управління та адміністрування”. 3. “Публічне управління в умовах глобалізаційних та євроінтеграційних процесів”.

Критерії оцінювання знань вступників

Відповідь, яка оцінюється в 91–100 балів, має відповідати таким вимогам:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;
- уміння користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, яка оцінюється в 71–90 балів, має відповідати таким вимогам: згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна із цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або: в цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущені значні помилки під час: а) використання цифрового матеріалу; б) посилання на конкретні історичні періоди та дати; в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що порушує логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, яка оцінюється в 51–70 балів, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно допущені дві серйозні помилки, які визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;
- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними за відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь.

Відповідь оцінюється в 0-50 балів за таких обставин:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимог (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно допущені дві чи більше значних помилок, які визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;
- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними в разі відсутності у відповіді студента доказів і раціональних аргументів на їх користь;
- характер відповіді дає підстави стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання екзаменаційного завдання має бути виключно самостійного характеру. Загальна підсумкова оцінка за екзамен дорівнює середній кількості балів, отриманих за відповіді на три запитання. Оцінювання знань вступників, що складають іспит, здійснюється за 100-бальною шкалою. Бали переводяться в 4-бальну (національну) шкалу в такому порядку:

Оцінка за 100-бальною шкалою	91–100	71–90	51–70	0–50
Оцінка за національною шкалою	5 “відмінно”	4 “добре”	3 “задовільно”	2 “незадовільно”

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема 1. Публічне управління – системне суспільне явище

Предметна область теорії публічного управління: управління суспільством – головне призначення публічного управління. Поняття та види публічного управління. Модель публічного управління. Методологічна основа теорії публічного управління. Парламентаризм як суспільно-політичне явище.

Публічне управління та людина. Держава, її права і обов'язки щодо особи. Права, свободи й обов'язки людини і громадянина у сфері державного управління. Взаємодія громадянина й органів управління. Обов'язки органів управління щодо громадян.

Публічне управління і колектив. Різновиди колективів і публічне управління. Публічне управління і суспільство. Місце і роль сучасних інститутів публічного управління та владно-політичних процесів у демократичних суспільствах.

Специфіка публічного управління. Публічне управління як спеціальна наукова теорія.

Тема 2. Етапи історичного розвитку управління суспільством і державою на теренах України

Джерела управлінської думки (IV тис. до н.е. – V ст.). Управлінська думка у період феодалізму, генезису та становлення капіталізму (V ст. – XIX ст.).

Організація влади і здійснення управління в Київській Русі, Галицько-Волинському князівстві, Великому князівстві Литовському та Речі Посполитій: суть, характерні ознаки та особливості. Органи управління самоврядної України та організація управління в самоврядних містах.

Центральні та місцеві органи Московського царства та Російської імперії для управління Україною. Уніфікація управління українськими землями після ліквідації автономії. Організація управління Галичиною після її приєднання до Австро-Угорщини наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Реформа управління на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.

Реорганізація центрального апарату управління в Російській імперії на початку XIX ст. і її вплив на місцеве управління. Реформи місцевого управління в другій половині XIX ст. Взаємовідносини земств і міського самоврядування з органами державного управління.

Формування альтернативних структур влади й управління в 1917 р. та проблема їх легітимації. Тимчасовий уряд і його структури на місцях. Реформування місцевого управління. Українська Центральна Рада і Генеральний секретаріат як органи влади. Організація державного управління в Україні за Гетьманату. Практика управління в УНР і ЗУНР.

Перетворення рад із структур самоорганізації населення в органи державної влади. Особливості державного управління в Радянській Україні. Характеристика управління в умовах адміністративно-командної системи. Особливості державного управління на західноукраїнських землях у складі Польщі та на Закарпатті у першій половині XX ст.

Організаційна структура державного управління в Радянській Україні. Статус ВУЦВК. Раднарком і наркомати. Місцеві ради. Сутність адміністративно-командної системи. Роль партійних і силових структур в управлінських процесах. Особливості правового регулювання державного управління. Конституції УРСР 1919; 1929; 1937 і 1978 років. Суперечливість радянських владно-управлінських реформ.

Управлінська сутність перебудови. Формування ринкових структур і нових форм управління.

Декларація про державний суверенітет України та її основні положення. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року.

Утворення СНД та проблеми державного управління.

Конституція України 1996 р. і потреба у вдосконаленні державного управління. Об'єктивна детермінованість адміністративної і територіальної реформ в Україні, її завдання та суперечності реалізації.

Необхідність формування цілісної системи публічного управління після здобуття незалежності. Реформи центральних і місцевих органів влади 1992–2016 рр. Історичні передумови становлення парламентаризму в Україні.

Тема 3. Основні теорії і особливості управління як системного явища

Системний характер суспільних явищ і процесів. Характеристика систем управління, прості і складні системи. Особливості управління в складній системі.

Об'єкт і суб'єкт управління як елементи системи. Прямі і зворотні зв'язки в системі управління. Закриті і відкриті системи. Взаємодія системи управління з навколишнім середовищем, забезпечення цілісності, стійкості і динамізму системи управління.

Школа наукового управління і її сучасні представники (Ф.Тейлор, Ф. і Л.Гілберт, Г.Емерсон, Г.Форд, Г.Гант). Класична школа управління (А.Файоль, Л.Урвік, Д.Муні). Школа людських відносин та її розвиток (Е.Мейо, Г.Мюнстенберг, М.Фолетт, Р.Лайкерт, А.Маслоу). Школа поведінкових наук (Д.Макгрегор, Ф. Герцберг). Школа соціальних систем (Ч.Барнард, Ф.Селзнік, Г.Саймон). Концепція соціального ринкового господарства Л.Ерхарда. “Шведська модель соціалізму” Г.Мюрдаля. Особливості сучасних підходів до вивчення публічного управління у США і європейських країнах. Японські школи управління.

Сучасні концепції, теорії парламентаризму та парламентської діяльності. Сутність елітарної демократії (демократичного елітизму).

Тема 4. Основні теорії управління суспільством і державою

Цінності та цілі суспільства і держави. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей і відносин. Цінності та цілі європейського адміністративного простору. Формування “дерева” цілей публічного управління. Юридичне забезпечення цілей публічного управління.

Джерела ідей управління суспільством і країною. Теорії управління суспільством і країною. Концепція раціонального вибору та “новий менеджеризм”. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.

Традиційна (веберівська) модель і модель “good governance”. Концепт моделі “New Public Management” (NPM). NPM: сутність і ефективність застосування в країнах ЄС. Інструментальні концепції публічного адміністрування. Електронне врядування. Концепція лідерства. Концепт розвитку організаційної культури публічного управління.

Сутність та характеристики інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство і відкритість влади. Основні складові побудови інформаційного суспільства: зарубіжний і вітчизняний досвід. Побудова інформаційного суспільства у Європі: основні етапи та сучасний стан.

Інформаційна політика України. Сучасні інформаційні війни. Правове регулювання інформаційної сфери в Україні.

Асиметрія інформації і проблема невизначеності в публічному управлінні.

Тема 5. Демократичне публічне управління. Громадянське суспільство як суб'єкт публічного врядування

Публічна сфера – єдність економічної, соціальної, політичної та духовної сфер: поняття, складові, їх сутність і взаємообумовленість. Економічна і культурна сфери – базис розвитку суспільства. Дія ринкових принципів у політичній сфері. Особливості поведінки людей в економічній та політичній сферах. Публічне управління: публічна сфера, публічне право і публічна політика – співвідношення феноменів. Партії та вибори у формуванні публічної політики та прийнятті політичних рішень. Сутність демократії і демократичних засад публічного управління. Основні моделі демократії на прикладах країн ЄС. Сучасні моделі демократичного урядування в країнах ЄС.

Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні. Вибори органів місцевого самоврядування. Місцевий референдум. Загальні збори громадян. Органи самоорганізації населення. Індивідуальні та колективні звернення. Основи політичної демократії та правової держави в Україні.

Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Утвердження дуалізму суспільства і держави: сутнісні характеристики. Громадські організації та засоби масової інформації в системі публічного управління. Співвідношення принципів плюралізму і єдності в громадянському суспільстві. Автономність та органічна єдність громадянського суспільства і держави

Тема 6. Засади публічного управління у сфері соціального та духовного розвитку

Соціальна і духовна сфера як об'єкт соціальної та гуманітарної політики. Сутність соціальної та гуманітарної політики. Сутність, зміст та особливості управління соціальною і духовною сферами українського суспільства. Роль освіти у соціогуманітарному та економічному розвитку суспільства. Освітній потенціал нації як основа конкурентоспроможності держави. Публічна політика забезпечення якості освіти в контексті розвитку суспільства.

Суб'єкти публічного управління у сфері соціального і духовного розвитку. Основні напрями та пріоритети управління соціальним розвитком. Соціальна політика щодо розвитку соціальних і духовних відносин та створення умов для реалізації соціального потенціалу людини. Соціальна політика як чинник формування соціальної безпеки суспільства. Соціальна безпека: поняття та структура. Особливості застосування механізмів державного управління щодо формування соціальної безпеки.

Соціальні відносини в системі суспільних відносин. Механізми державного управління щодо розвитку соціально-класових відносин, процесів соціальної мобільності. Механізми державного управління з розвитку соціально-трудова відносин. Механізми державного управління щодо розвитку етнопонаціональних відносин. Механізми державного управління з розвитку сімейно-шлюбних відносин.

Політика доходів і основні пріоритети її здійснення. Соціальна політика у сфері оплати праці та шляхи її реформування. Соціальне страхування та його основні види. Пенсійна система та особливості її реформування на сучасному

етапі. Стратегічні напрями подолання бідності. Основні сфери духовного життя та механізми впливу держави на їх розвиток. Проблеми формування національної самосвідомості українського народу. Національна ідея, її зміст та націотворчий потенціал.

Гуманітарна політика як чинник розвитку духовного життя. Основні напрями та пріоритети реалізації гуманітарної політики. Гуманітарна політика у сфері розвитку культури, освіти, науки. Основні напрями державної політики в умовах демографічної кризи.

Організаційно-функціональна структура державного регулювання розвитку гуманітарної сфери в Україні.

РОЗДІЛ 2

ІНСТИТУТИ, ФУНКЦІЇ, МЕТОДИ І МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема 7. Публічна політика

Політика, публічна діяльність та управління у контексті філософських парадигм. Предметно-практичне значення публічної політики. Теоретико-методологічні аспекти дослідження феномену публічної політики. Особливості публічної політики, її зміст та функції.

Інститути та процеси публічної політики. Структура інститутів публічної політики. Особливості процесів вироблення публічної політики. Публічна політика як процес прийняття політичних рішень. Інституційне забезпечення публічної політики.

Зв'язок публічної політики та публічного управління. Органи публічної влади як основні суб'єкти вироблення публічної політики. Місце та роль груп інтересів у публічній політиці. Механізми функціонального представництва інтересів та забезпечення публічної політики в Україні. Роль інститутів громадянського суспільства у виробленні публічної політики. Роль бізнесу у виробленні публічної політики.

Теорія та практика аналізу публічної політики. Теоретико-фундаментальний та прикладний виміри аналізу публічної політики. Аналіз процесу прийняття рішень. Методи збирання інформації та оцінювання програм публічної політики.

Конфлікти та кризи в публічній політиці та управлінні. Структура і процес управління конфліктом. Організаційні та управлінські конфлікти. Конфлікти у прийнятті рішень та переговорні процеси. Кризи в публічному управлінні.

Лобізм у публічному управлінні.

Тема 8. Публічне управління, влада і держава

Влада: феномен і основний засіб публічного управління. Механізм взаємодії влади та управління (європейський досвід). Держава як суб'єкт політичної влади. Співвідношення публічної і державної влади. Економічна влада. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм. Політичні процеси і технології.

Загальна характеристика судової системи. Конституційні принципи правосуддя. Конституційно-правові принципи організації та діяльності судової системи. Конституційна юстиція. Вищі органи судейської спільноти. Судова система України.

Законодавча влада в управлінні справами суспільства і держави. Поняття, соціальні функції та повноваження парламенту. Структура парламенту. Статус парламентаря. Порядок роботи парламенту та загальні парламентські процедури. Структура, повноваження та порядок діяльності (регламент) Верховної Ради України. Законодавчий процес. Форми парламентського контролю в країнах ЄС: досвід для України.

Інститут народного представництва в системі публічного управління. Законодавча влада в системі публічного управління. Статус, права, обов'язки народних депутатів. Структура, повноваження, функції Верховної Ради України. Регламент Верховної Ради України. Механізми парламентської діяльності та парламентські процедури. Європейські стандарти парламентських процедур. Законотворчий та законодавчий процес. Парламентський контроль: сутність, значимість, механізми та форми реалізації: зарубіжний і вітчизняний досвід. Взаємодія Верховної Ради України з інститутами громадянського суспільства. Ціннісні аспекти парламентської діяльності.

Механізми парламентської діяльності у публічному управлінні та адмініструванні, їх співвідношення із міжнародним парламентаризмом.

Виконавча влада в управлінні справами суспільства і держави. Виконавча влада в управлінні справами держави: сутність, цілі, функції, структура, організація. Система та структура виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України: поняття, компетенції, формування та склад. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з центральними і місцевими органами виконавчої влади. Відповідальність уряду та його членів.

Конституційні засади формування структури виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) в Україні: поняття, ознаки, система. Порядок формування ЦОВВ та їх структура. Відповідальність ЦОВВ та їх акти. Територіальні органи ЦОВВ. Відносини ЦОВВ із місцевими державними адміністраціями. Урядова нормотворчість.

Концепції децентралізації та деконцентрації влади. Децентралізація та деконцентрація виконавчої влади. Ієрархія інституцій влади і управління. Децентралізація повноважень і функцій органів публічної влади в країнах ЄС. Делегування повноважень у системі публічного управління. Процеси централізації і децентралізації в окремих сферах публічного управління. Деретуляція надання послуг.

Теорії походження держави. Поняття і основні риси держави. Зміст та функціональні особливості державної політики. Взаємодія та взаємовплив державної політики і державного управління. Взаємозв'язок державного та публічного управління.

Держава в системі та структурі публічного управління. Цільова, функціональна та організаційна структури публічного управління. Принципи політичного представництва та легітимності. Унітаризм, федералізм,

конфедералізм. Особливості унітарного устрою України. Правова держава та основи політичної демократії. Форми державного устрою та проблеми вибору найкращої форми правління. Поняття та види функцій держави і державного управління. Проблеми сильної та слабкої держави. Громадянин держави та громадянство в країнах ЄС.

Сталий розвиток у контексті суспільно-економічних проблем ХХІ століття. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку. Концепт вирішення суспільних проблем сталого розвитку. Пріоритети гарантування безпеки сталого розвитку. Перспективи концепту стратегії сталого розвитку. Модель розроблення стратегії сталого розвитку України.

Тема 9. Регіональне публічне управління та місцеве самоврядування.

Регіональні системи та стратегії регіонального розвитку. Регіональна політика: сутність, цілі, структура, принципи. Регіональне публічне управління. Багаторівневе управління територіями.

Механізми державного регулювання економічного й соціального розвитку регіону. Форми і методи прогнозування регіонального розвитку. Програмно-цільовий підхід до вирішення проблем розвитку регіонів. Система планування розвитку територій.

Регіональна публічна влада і місцеве самоврядування. Основні моделі організації публічної влади на місцях. Основні теорії та моделі місцевого самоврядування. Англосаксонська і континентальна системи місцевого самоврядування та їх особливості. Загальні засади організації місцевого самоврядування. Територіальні громади як первинні суб'єкти місцевого самоврядування. Органи і посадові особи місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення. Гарантії та захист прав місцевого самоврядування

Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування. Фінансова основа місцевого самоврядування. Сфери управління, повноваження та компетенції місцевого самоврядування. Правові засади та організація муніципального урядування в країнах ЄС.

Місцеве самоврядування в контексті децентралізації влади та управління. Проблема співвідношення унітарності державного устрою та розвитку самоврядування. Адміністративно-територіальна реформа. Об'єднання територіальних громад.

Тема 10. Правові засади публічного управління та адміністрування

Конституційна і політична реформи; їх правове забезпечення.

Правове регулювання публічно-управлінських явищ. Предмет правового регулювання публічного управління та адміністрування. Правовий статус органу публічної посади. Метод, суб'єкти і способи правового регулювання. Форми правового регулювання і вимоги до них. Структура й організація процесу правового регулювання публічного управління.

Поняття правової держави та правового регулювання публічно-управлінських явищ. Предмет правового регулювання публічного управління. Метод правового регулювання. Суб'єкт і способи правового регулювання. Форми правового

регулювання і вимоги до них. Законність як метод, режим і принцип публічного управління.

Функції Верховної Ради України, Президента України і Кабінету Міністрів України у формуванні та здійсненні публічного управління.

Обласні та районні державні адміністрації, їх статус та повноваження. Структура місцевих державних адміністрацій (МДА) та порядок їх формування. Апарат МДА. Внутрішньоорганізаційна діяльність МДА. Акти МДА (види, процедури прийняття). Відповідальність МДА.

Глава держави у системі публічного управління: поняття, місце, роль і повноваження в управлінні суспільством і державою. Моделі влади глави держави та особливості статусу глави держави від форми правління. Інститут глави держави. Конституційний статус, порядок виборів та вступу у посаду. Компетенції та акти глави держави. Повноваження та функції глави держави в парламентських і парламентсько-президентських республіках країн ЄС. Повноваження та діяльність Президента України. Відповідальність Президента України.

Сутність “етичного фільтру” у взаємодії Президента України з громадянами держави. “Етичний фільтр” взаємодії Президента України із суб’єктами публічного управління, інститутами громадянського суспільства, громадянами.

Тема 11. Закономірності та принципи публічного управління

Поняття “закономірність” і “закон”. Залежність управління конкретним суспільством від закономірностей розвитку світу та світової цивілізації. Обумовленість системних та інституціональних засад публічного управління базовими цінностями суспільства. Системність публічного управління. Ціннісно-ситуативне спрямування публічного управління. Необхідність посилення регулювання та управління суспільними процесами. “Необхідне багатоманіття” управляючих впливів. Участь населення, груп інтересів і громадян у публічному управлінні, підвищенні його результативності, ефективності й відповідальності. Соціально-професійна стратифікація та функціонування механізмів соціальної мобільності, формування й функціонування еліт. Застосування закономірностей та законів публічного управління.

Загальносистемні методологічні принципи публічного управління. Загальнометодичні принципи публічного управління. Принципи, що регулюють управління як соціально-політичний процес. Принципи, що регулюють управління як соціально-економічний процес. Принципи, що регулюють управління як соціально-культурний процес. Застосування принципів публічного управління. Компаративний аналіз принципів публічного та державного управління.

Тема 12. Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Управлінське рішення як наукова категорія. Технологія та організація процесу розробки і прийняття управлінських рішень. Поняття процесу розробки і прийняття управлінських рішень. Етапи процесу розробки і прийняття управлінських рішень. Фактори, обмеження і критерії, що визначають технологію розробки та прийняття управлінських рішень. Рівні і принципи прийняття управлінських рішень. Розробка

алгоритму процесу прийняття рішення. Організація процесу розробки та прийняття рішення.

Реалізація та контроль виконання управлінських рішень. Організаційні методи і процедури виконання прийнятих рішень. Умови ефективного функціонування організаційних структур при реалізації рішень. Організація процесів виконання рішень: ресурсне забезпечення на стратегічному та тактичному рівнях. Функції та види контролю. Зміст контролю. Процес здійснення контролю. Інструменти і характеристики ефективного контролю реалізації управлінських рішень. Сутність і види відповідальності керівників за прийняті рішення.

Розробка управлінських рішень в умовах невизначеності і ризику. Сутність ризику і невизначеності. Сутність прийняття рішень в умовах ризику і невизначеності. Класифікація ризиків. Методи оцінки ступеня ризику. Етапи дослідження ризику. Способи управління ризиком. Методи і прийоми розробки та прийняття управлінських рішень в умовах ризику і невизначеності.

Методи оптимізації управлінських рішень. Поняття оптимального і раціонального управлінських рішень. Типи завдань прийняття рішень відповідно до типу ситуації: в умовах визначеності, невизначеності, ризику, конфлікту. Поняття методу розробки та прийняття рішення. Класифікація методів розробки та прийняття рішень за типом умов, етапом процесом розробки і прийняття, сферою діяльності особи, що приймає рішення, і т.ін. Методи, які застосовуються на етапі діагностики проблеми і формулювання критеріїв та обмежень. Методи, які застосовуються на етапі визначення альтернатив. Методи, які застосовуються на етапі оцінки альтернатив. Методи, які застосовуються на етапі вибору, реалізації рішення та оцінки результату.

Соціально-психологічні аспекти прийняття управлінських рішень. Роль людського фактора в процесі розробки управлінського рішення. Використання влади та впливу при прийнятті управлінських рішень. Індивідуальні якості менеджера і стиль керівництва в процесі прийняття рішення. Управління змінами і конфліктами в процесі розробки та реалізації управлінських рішень.

Особливості прийняття управлінських рішень у різних сферах діяльності підприємств. Вплив сфери діяльності підприємства на процес розробки і прийняття управлінських рішень. Особливості і методи прийняття рішень в сфері стратегічного управління. Особливості і методи прийняття рішень у сфері управління персоналом. Особливості і методи прийняття рішень у сфері фінансового менеджменту. Особливості і методи прийняття рішень в маркетингу. Особливості і методи прийняття рішень в управлінні виробництвом. Автоматизація процесу розробки і прийняття управлінських рішень: передумови та інструменти.

Тема 13. Функції, організаційна структура, механізми та органи публічного управління

Поняття і види функцій публічного управління. Детермінованість функцій публічного управління. Особливості функцій публічного управління в умовах демократичної, правової, соціальної держави. Функціональна структура публічного управління: визначення, оформлення, розвиток.

Сутність організаційної структури публічного управління і фактори, що її обумовлюють. Види організаційних структур. Ієрархічні і горизонтальні структури публічного управління. Види і властивості ієрархічних структур.

Механізм публічного управління: сутність, складові та їх характеристики. Структура механізму та органів публічного управління. Типологізація органів публічного управління. Територіально-адміністративний аспект публічного управління. Методи і стилі публічного управління. Суперечності та конфлікти в системі публічного управління. Результативні методи та ефективні стилі управління в Європейському Союзі.

Механізми державного управління: сутність, поняття, категорії, принципи, методи, система. Теоретико-методологічні засади механізмів державного управління. Політичний, економічний, організаційний, правовий, мотиваційний та інші види механізмів державного управління.

Механізми взаємодії держави та громадянського суспільства. Суб'єкти взаємодії органів публічної влади з громадою. Правові і функціональні аспекти. Моделі взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Напрями і методи вдосконалення взаємовідносин органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Регулювання та вирішення конфліктів у взаємовідносинах органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Технології взаємодії влади і громади. Методи співпраці органів публічної влади і громади.

Поняття громадянського суспільства і його витoki. Теорії громадянського суспільства. Моделі громадянського суспільства. Суб'єкти та умови функціонування громадянського суспільства.

Особливості організації взаємодії органу публічного управління і політичних партій. Політичні партії як суб'єкти здобуття і здійснення влади, формування публічної політики. Зв'язки з громадськістю в публічному управлінні. Сутність та основні процеси зв'язків з громадськістю. Урядові зв'язки з громадськістю. Імідж публічної влади.

Взаємовідносини та взаємодія громадянського суспільства і влади. Активізація участі громадян в управлінні справами суспільства.

Тема 14. Публічне управління та економіка

Основні напрями формування та розвитку сучасної економічної системи. Основні ознаки ринкової соціально орієнтованої економіки. Визначальні характеристики економічної системи України. Можливості використання механізмів нового публічного менеджменту для розвитку економічних систем. Глобалізаційний та інтеграційний вектори перетворень в економіці України.

Загальна характеристика взаємовідносин публічної влади, держави і економіки.

Інститути публічної влади та ринкова координація господарського життя суспільства.

Держава як гарант забезпечення умов для підприємницької діяльності. Сучасні тенденції у взаємовідносинах держави і бізнесу. Антимонопольне законодавство. Механізми взаємодії держави і економіки. Управління політичними

ризиками та забезпечення сприятливого інвестиційного клімату. Оцінювання ефективності й результативності державно-управлінської діяльності. Стратегічні пріоритети публічного управління розвитком національної економіки в контексті європейського вибору.

Конкуренція як фактор ринкового прогресу (основні тенденції та проблеми формування конкурентного середовища). Конкурентна політика: цілі, проблеми, можливості, механізми. Конкурентна політика та формування економіки інноваційного типу. Конкуренція як рушійна сила інноваційно-інвестиційного розвитку економіки країни. Конкурентна політика: цілі та інструменти. Законодавче та нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища.

Ринок та його структура. Механізм функціонування ринку. Ринкова рівновага. Досконала і недосконала ринкові структури. Антимонопольне законодавство. Дисфункції ринку як підґрунтя необхідності державного інтервенціонізму та регулювання господарських процесів. Основні ситуації неспроможності ринку.

Суспільні блага. Прийняття державно-управлінських рішень на ринку суспільних благ. Виробництво суспільних благ.

Проблема справедливого розподілу в ринковій економіці. Рівень життя і бідність. Державна політика перерозподілу доходів: цілі, механізми, інструменти. Концепції справедливості у розподілі благ і доходів. Дилема ефективності і справедливості. Теорія суспільного вибору як методологія аналізу вироблення колективних рішень.

Ситуації неспроможності влади як обмеження для державного втручання.

Проблеми, пов'язані з прийняттям ефективних рішень.

Тема 15. Державне регулювання економічних процесів та аналіз державної політики

Концептуальні засади державного регулювання економічних процесів. Організаційно-правові й інституціональні аспекти функціонального, територіального та галузевого управління економічним розвитком.

Загальні принципи та особливості функціонування публічного сектора економіки як об'єкта управління і регулювання. Структура публічного сектора економіки. Форми і типи державних підприємств. Державні корпоративні права.

Ринкові інститути. Трансакційні (операційні) витрати. Форми власності. Форми організації економічної діяльності. Форми в інституційній теорії. Інтеграційні форми корпоративних структур. Сутність, механізми та моделі корпоративного управління. Держава як учасник і регулятор корпоративних відносин.

Інституціональна теорія економічного розвитку. Поглиблення інституціональних перетворень в Україні: дебюрократизація економіки, інституціоналізація ринкових механізмів, формування ефективного конкурентного середовища, вдосконалення відносин власності, координуючі механізми Інституціональні механізми приватизаційного процесу. Регуляторна політика держави та підтримка малого і середнього підприємництва.

Державні механізми структурних зрушень і контроль за їх реалізацією. Управління інвестиційним процесом на макро- та мікрорівнях. Соціально-економічна й екологічна ефективність інвестиційної політики. Пріоритетні напрями науково-технічної політики та проблеми утвердження інноваційної моделі економічного розвитку.

Механізми державного регулювання ринку цінних паперів. Управління грошово-кредитною політикою та інструменти регулювання фінансових ринків. Дворівнева банківська система. Роль і функції центрального банку країни.

Державне регулювання макроекономічних процесів. Пріоритетні цілі макроекономічної політики. Інструментарій державного регулювання макроекономічних процесів. Основні теорії макроекономічного регулювання.

Роль держави у забезпеченні сталого економічного розвитку. Механізм антикризового розвитку. Передумови і моделі нециклічного економічного розвитку. Поняття та вимірювання інфляції. Антиінфляційна політика держави.

Кейнсіанський та неокласичний підходи до аналізу ролі й функцій держави в регулюванні макроекономічних процесів та забезпеченні сталого економічного зростання.

Економічні аспекти аналізу державної політики. Оцінювання державної політики. Ефективність і результативність державної політики. Державна політика й економіка. Державна влада і ринок. Принципи аналізу рішень у публічному управлінні.

Методи аналізу рішень щодо державної політики. Аналіз проектів у державному секторі. Методологія аналізу вигід і витрат. Загальна характеристика інших методів аналізу.

Тема 16. Державні фінанси і бюджетно-податкова політика

Державні фінанси як сфера управлінської діяльності. Організація та управління фінансовою системою. Інституційні засади управління фінансовою системою України. Розмежування повноважень між центральними органами влади в системі державних фінансів.

Бюджетна система України: структура та принципи її побудови. Бюджетний процес в Україні. Цілі та інструменти бюджетної політики.

Функції і роль державного бюджету в забезпеченні потреб економічного і соціального розвитку суспільства. Бюджет як інструмент державного регулювання економіки. Дискреційна і недискреційна бюджетно-податкова політика.

Державні надходження і система оподаткування. Податки як економічна база та інструмент державного регулювання економічних процесів.

Принципи формування та основні елементи податкової системи. Класифікація податків. Податкова політика держави та механізми її реалізації. Податкове навантаження в Україні та проблема ухиляння від сплати податків.

Загальна характеристика державних видатків. Методи та форми фінансування економічної діяльності. Розвиток державно-приватного партнерства. Державні інвестиції. Критерії ефективності використання бюджетних коштів.

Проблеми збалансування бюджету. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.

Причини та макроекономічні наслідки державного боргу. Боргова безпека держави та її показники. Механізм управління державним боргом. Боргова політика України.

РОЗДІЛ 3

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 17. Концептуальні засади національної безпеки та її геополітичні виміри

Безпека як суспільне благо, поняття системи національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти національної безпеки. Характеристика національних інтересів. Загрози національним інтересам (політична, економічна, військова та інформаційна сфери). Принципи забезпечення національної безпеки. Проблеми глобальної безпеки і національна безпека. Безпека людини в умовах формування громадянського суспільства. Тероризм як глобальна загроза міжнародній та національній безпеці.

Принципи забезпечення національної безпеки. Основні напрями державної політики національної безпеки. Концепція та Стратегія національної безпеки. Воєнна доктрина держави. Стратегічний оборонний бюлетень. Повноваження Президента України, Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади України у сфері забезпечення національної безпеки. Повноваження та функції Ради національної безпеки і оборони України. Воєнна організація держави. Обороноздатність держави. Сутність демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією держави та правоохоронними органами.

Основні поняття геополітики. Конфлікти та війни в житті світового співтовариства. Розвиток концептуальних підходів щодо забезпечення міжнародної та національної безпеки. Україна як суб'єкт і об'єкт геополітики. Геополітична модель України. Місце та роль України в міжнародних та європейських структурах безпеки.

Тема 18. Публічне управління в умовах європейської інтеграції. Міжнародне публічне управління.

Євроінтеграційна політика України: зміст, функціональні особливості, якісні ознаки.

Розвиток системи управління виборчим процесом в Україні на засадах позитивного досвіду держав-учасниць ЄС.

Право ЄС і національне право.

Розподіл повноважень між ЄС та державами-членами. Принципи права ЄС стосовно національного права. Верховенство права ЄС. Субсидіарність та пропорційність. Обґрунтованість повноважень ЄС договірними положеннями. Пряма дія права ЄС. Пряме застосування права ЄС.

Загальна характеристика інституцій ЄС. Суміщення функцій. Поліцентричність структури. Поділ влад.

Економічна інтеграція. Правова основа внутрішнього ринку ЄС.

Договори заснування та інші правові акти про внутрішній ринок. Чотири види свободи в межах внутрішнього ринку: вільний рух товарів; свобода платежів та переміщення капіталів; вільне пересування осіб; вільне надання послуг.

Розширення ЄС. Мадридські і Копенгагенські критерії. Досвід країн Європейського Союзу. Національна складова в організації суспільства та державотворенні. Основні напрями модернізації публічного управління в країнах ЄС.

Міжнародне публічне управління. Теоретичні засади міжнародного публічного управління. Міжнародне співтовариство як об'єкт управління. Політичні системи і стратегії багаторівневого управління міжнародним співтовариством. Соціально-гуманітарний та економічний прогрес як об'єкт управління. Забезпечення національної безпеки. Міжнародні організації як суб'єкти управління. Європейський проектний менеджмент та його принципи сприяння розвитку ОЕСР.

Україна в глобальному управлінському просторі: модель та чинники її сучасної трансформації. Мережеве глобальне управління: технології публічної мобілізації та електоральний менеджмент. Україна в системі інтеграційно-дезінтеграційних дуалізмів сучасного світу.

Тема 19. Результативність, ефективність і відповідальність у публічному управлінні: світовий досвід

Результативність і ефективність. Вимір продуктивності та ефективності. Фактори підвищення результативності та ефективності публічного управління.

Результативність і ефективність системи управління та суб'єкта управління.

Оцінювання результативності та ефективності управління: суб'єкти, методи.

Засади протидії проявам корупції в системі публічного управління. Політична корупція: сутність, форми, механізми протидії та запобігання.

Правопорушення та відповідальність. Відповідальність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного управління. Особистість як суб'єкт та об'єкт владних повноважень. Особистість та політико-владна діяльність. Відповідальність у політико-владній діяльності. Інститут відповідальності народних депутатів. Відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного управління. Політична відповідальність у країнах ЄС.

Роль політичної та державно-управлінської еліти в реалізації стратегічних реформ. Сучасні практики реалізації політичного та державно-управлінського лідерства.

Тема 20. Публічна служба і бюрократія в публічному управлінні: світовий досвід і Україна

Поняття бюрократії. Основні концепції бюрократії (Г.В.Ф.Гегель, К.Маркс, Л. фон Мізес, М.Вебер, В.Вільсон, Р.Мертон, М.Крозьє, С.Ліпсет та ін.). "Імперська" ("азійська") модель бюрократії.

Бюрократія і бюрократизм. Функціональний і дисфункціональний підходи до бюрократії. Сутність бюрократизму. Об'єктивні передумови виникнення і прояви бюрократизму. Особливості бюрократизму в сучасному публічному управлінні та адмініструванні; проблема його подолання.

Публічна служба в цивілізаційному та формаційному вимірах. Загальнонаукові засади публічної служби. Етика в системі публічної служби. Управління конфліктами інтересів на публічній службі.

Інституціональна основа публічної служби. Моделі публічної служби. Публічна служба як адміністративно-процесуальна система дотримання цінностей суспільства, виконання та забезпечення виконання цілей суспільства. Формування та реалізація службових відносин. Модель державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні.

Посади і посадові особи в системі публічної служби. Статус публічного службовця. Проходження публічної служби.

Кадрова політика і кадрові технології в системі публічної служби. Еліта і публічна служба в системі владних відносин.

Бюрократія і публічна служба в країнах ЄС. Системи публічної служби у державах-членах ЄС, їх типологія.

Перспективи розвитку публічної служби в Україні.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

Розділ 1. Теорія, філософія, історія публічного управління та адміністрування

1. Публічне управління як системне суспільне явище.
2. Предметна область теорії публічного управління.
3. Поняття та види публічного управління.
4. Держава, її права і обов'язки щодо особи.
5. Специфіка публічного управління. Публічне управління як спеціальна наукова теорія.
6. Етапи історичного розвитку управління суспільством і державою на теренах України.
7. Формування системи публічного управління після здобуття незалежності.
8. Реформи центральних і місцевих органів влади 1992–2016 рр.
9. Об'єкт і суб'єкт управління як елементи системи. Прямі і зворотні зв'язки в системі управління.
10. Основні зарубіжні школи наукового управління і їх представники.
11. Цінності та цілі суспільства і держави.
12. Громадянське суспільство та його сутність.
13. Традиційна модель управління і модель “good governance”.
14. Модель “New Public Management” (NPM): сутність та ефективність застосування в країнах ЄС.
15. Інструментальні концепції публічного адміністрування.
16. Організаційна культура публічного управління.
17. Сутність та характеристики інформаційного суспільства.

18. Інформаційне суспільство і відкритість влади.
19. Інформаційна політика України. Сучасні інформаційні війни.
20. Публічна сфера: поняття, складові, їх сутність і взаємообумовленість.
21. Економічна і культурна сфери – базис розвитку суспільства.
22. Публічне управління: публічна сфера, публічне право і публічна політика – співвідношення феноменів.
23. Партії та вибори у формуванні публічної політики та прийнятті політичних рішень.
24. Сутність демократії та демократичних засад публічного управління.
25. Основні моделі демократії на прикладах країн ЄС.
26. Інститути безпосередньої демократії в місцевому самоврядуванні.
27. Органи самоорганізації населення.
28. Основні етапи формування і еволюції громадянського суспільства.
29. Громадські організації в системі публічного управління.
30. Засоби масової інформації в системі публічного управління.
31. Співвідношення принципів плюралізму і єдності в громадянському суспільстві.
32. Соціальна і духовна сфера як об'єкт соціальної та гуманітарної політики.
33. Сутність соціальної та гуманітарної політики.
34. Сутність, зміст та особливості управління соціальною і духовною сферами українського суспільства.
35. Суб'єкти публічного управління у сфері соціального і духовного розвитку.
36. Механізми державного управління щодо розвитку соціально-класових відносин, процесів соціальної мобільності.
37. Соціальна політика як чинник формування соціальної безпеки суспільства.
38. Механізми державного управління щодо розвитку етнонаціональних відносин.
39. Проблеми формування національної самосвідомості українського народу.
40. Національна ідея; її зміст та націотворчий потенціал.
41. Гуманітарна політика як чинник розвитку духовного життя.
42. Організаційно-функціональна структура державного регулювання розвитку гуманітарної сфери в Україні.
43. Законодавча та законотворча діяльність: спільне та відмінне.
44. Функції Верховної Ради України як вищого представницького органу влади.
45. Повноваження, права та обов'язки народних депутатів України.
46. Історичні передумови становлення парламентаризму в Україні.
47. Парламентаризм як державно-правове явище.
48. Сутнісні ознаки кризи сучасного парламентаризму. Лобізм у публічному управлінні.
49. Освітній потенціал нації як основа конкурентоспроможності держави.
50. Публічна політика забезпечення якості освіти в контексті розвитку суспільства.

Розділ 2. Інститути, функції, методи і механізми публічного

управління та адміністрування

51. Характеристика публічної політики: її сутність і завдання.
52. Громадська думка і публічна політика.
53. Держава як суб'єкт політичної влади.
54. Співвідношення публічної і державної влади.
55. Законодавча влада в управлінні справами суспільства і держави.
56. Виконавча влада в управлінні справами суспільства і держави.
57. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з центральними і місцевими органами виконавчої влади.
58. Концепції децентралізації та деконцентрації влади.
59. Ієрархія інституцій влади і управління.
60. Делегування повноважень у системі публічного управління.
61. Зміст та функціональні особливості державної політики.
62. Взаємодія та взаємовплив державної політики і державного управління.
63. Цільова, функціональна та організаційна структури публічного управління.
64. Сталий розвиток у контексті суспільно-економічних проблем ХХІ століття.
65. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку.
66. Перспективи концепту стратегії сталого розвитку. Модель розроблення стратегії сталого розвитку України.
67. Регіональні системи та стратегії регіонального розвитку.
68. Регіональна політика: сутність, цілі, структура, принципи.
69. Регіональне публічне управління.
70. Регіональна публічна влада і місцеве самоврядування. Основні моделі організації публічної влади на місцях. Основні теорії місцевого самоврядування.
71. Територіальні громади як первинні суб'єкти місцевого самоврядування.
72. Основні моделі місцевого самоврядування.
73. Міське самоврядування в контексті децентралізації влади та управління.
74. Органи самоорганізації населення.
75. Правове регулювання публічно-управлінських явищ.
76. Поняття правової держави та правового регулювання публічно-управлінських явищ.
77. Глава держави у системі публічного управління.
78. Закономірності та принципи публічного управління.
79. Компаративний аналіз принципів публічного та державного управління.
80. Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.
81. Функції, організаційна структура і механізми публічного управління.
82. Особливості функцій публічного управління в умовах демократичної, правової, соціальної держави. Функціональна структура публічного управління: визначення, оформлення, розвиток.
83. Механізм публічного управління: сутність, складові та їх характеристики.
84. Механізми взаємодії держави та громадянського суспільства.
85. Завдання, функції та складові адміністративної реформи.

86. Сучасні тенденції у взаємовідносинах держави і бізнесу.
87. Конкуренція як фактор ринкового прогресу (основні тенденції та проблеми формування конкурентного середовища).
88. Теорія суспільного вибору як методологія аналізу вироблення колективних рішень.
89. Механізми державного регулювання макроекономічних та мікроекономічних процесів.
90. Державні фінанси і бюджетно-податкова політика.
91. Інститути представницької влади в Україні.
92. Роль політичного лідерства у парламентсько-президентській республіці України.
93. Механізми формування позитивного іміджу Української держави.
94. Лідерство в системі публічного управління.
95. Роль політичної та державно-управлінської еліти в реалізації стратегічних реформ.
96. Стратегічні пріоритети публічного управління розвитком національної економіки в контексті європейського вибору.
97. Інституціональна теорія економічного розвитку. Поглиблення інституціональних перетворень в Україні.
98. Механізми забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобальних структурних зрушень.
99. Основні теорії макроекономічного регулювання. Роль держави у забезпеченні сталого економічного розвитку.
100. Організація та управління фінансовою системою. Інституційні засади управління фінансовою системою України.

Розділ 3. Публічне управління в умовах глобалізаційних та євроінтеграційних процесів

101. Концептуальні засади національної безпеки та її геополітичні виміри.
102. Характеристика національних інтересів. Загрози національним інтересам (політична, економічна, військова та інформаційна сфери).
103. Проблеми глобальної безпеки і національна безпека.
104. Безпека людини в умовах формування громадянського суспільства.
105. Тероризм як глобальна загроза міжнародній та національній безпеці.
106. Сутність демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією держави та правоохоронними органами.
107. Основні поняття геополітики. Конфлікти та війни в житті світового співтовариства.
108. Місце та роль України в міжнародних структурах безпеки.
109. Публічне управління в умовах європейської інтеграції.
110. Євроінтеграційна політика України: зміст, функціональні особливості, якісні ознаки.
111. Право ЄС і національне право.
112. Розподіл повноважень між ЄС та державами-членами.

113. Загальна характеристика інституцій ЄС. Суміщення функцій. Поліцентричність структури. Поділ влад.
114. Розширення ЄС. Мадридські і Копенгагенські критерії.
115. Економічна інтеграція. Правова основа внутрішнього ринку ЄС.
116. Національна складова в організації суспільства та державотворенні.
117. Основні напрями модернізації публічного управління в країнах ЄС.
118. Теоретичні засади міжнародного публічного управління.
119. Міжнародні організації як суб'єкти управління.
120. Європейський проектний менеджмент та його принципи сприяння розвитку ОЕСР.
121. Відповідальність у публічному управлінні: світовий досвід.
122. Результативність та ефективність системи управління і суб'єкта управління: світовий досвід.
123. Оцінювання результативності та ефективності публічного управління: світовий досвід.
124. Засади протидії проявам корупції в системі публічного управління: світовий досвід.
125. Політична корупція: сутність, форми, механізми протидії та запобігання.
126. Політична та адміністративно-управлінська відповідальність у країнах ЄС.
127. Публічна служба в цивілізаційному та формаційному вимірах.
128. Моделі публічної служби: світовий досвід і Україна.
129. Кадрова політика і кадрові технології в системі публічної служби: світовий досвід і Україна.
130. Еліта і публічна служба в системі владних відносин: світовий досвід і Україна.
131. Бюрократія і публічна служба в країнах ЄС. Системи публічної служби у державах-членах ЄС, їх типологія.
132. Системи публічної служби у державах-членах ЄС, їх типологія.
133. Інноваційний розвиток представницьких органів влади в державах-членах ЄС.
134. Парламентська діяльність у державах-членах ЄС та в Україні: порівняльний аспект.
135. Політичний менеджмент та політичний маркетинг у парламентській діяльності: зарубіжний та вітчизняний досвід.
136. Зарубіжні практики реалізації політико-управлінського лідерства .
137. Участь України в міжнародних об'єднаннях глобального та регіонального рівня.
138. Європейська та євроатлантична інтеграція.
139. Політика європейської інтеграції України.
140. Мережева архітектура глобального управління: проблеми концептуалізації і практики.
141. Державна політика та міжнародне співробітництво у сфері забезпечення енергетичної безпеки.

142. Миротворчість як механізм з підтримки міжнародного миру та безпеки.
143. Проблема забезпечення міжнародної та національної безпеки на сучасному етапі.
144. Основні проблеми державного управління у сфері національної безпеки України та шляхи їх вирішення.
145. Україна в глобальних міжнародних об'єднаннях.
146. Україна в європейських наддержавних структурах.
147. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси сучасного світу.
148. Основні концепції бюрократії .
149. Етика в системі публічної служби.
150. Управління конфліктами інтересів на публічній службі.

Література.

Нормативні акти:

1. Конституція України (зі змінами) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про державну службу» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
7. Закон України «Про засади державної мовної політики» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
9. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
10. Закон України «Про основи національної безпеки» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
11. Закон України «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14?test=XX7MfyrCSgkyJJ6IZiXgFBcPHI40As80msh8Ie6>
12. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
13. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

Навчальна та наукова:

14. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики і перспективи: монографія / за ред. Т.О. Зінчук. Київ: "Центр учбової літератури", 2019. 494 с.
15. Бакуменко В.Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній. К.: Міленіум, 2003. 256 с.
16. Ганущак Ю. І. Територіальна організація влади. Стан та напрямки змін./ К. : Легальн. статус, 2012. 348 с
17. Гоголь Т. В. Державне регулювання розвитку сільських територій України: теорія, методологія, практика : монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2018. 360 с.

18. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник / за ред. В. А. Гошовської ; кол. авт. К. : НАДУ, 2016. 600 с.
19. Державна служба: підручник у 2 т. Нац. акад. держ. упр. При Президентіві України; ред. кол. Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю.Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. К. ;Одеса: НАДУ, 2013.
20. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. При Президентіві України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О.Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. ;Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 2. 324 с.
21. Детермінанти сталого розвитку економіки: монографія / під заг. ред. В.В. Храпкіної, В.А. Устименка. Київ: Інтерсервіс, 2019. 264 с.
22. Дрешпак В.М. Комунікації в публічному управлінні : навч.посіб. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Каф. інформ. технологій та інформ. систем. - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с.
23. Енциклопедія державного управління. У 8 т. - Т. 8: Публічне урядування / наук.-ред. Кол.: В.С. Загорський [та ін.] Львів: ЛРІДУ, НАДУ, 2011. 712. с.
24. Ефективність управління національною економікою: концептуальні засади та механізми забезпечення : наук. розроб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. К. : НАДУ, 2014. 56 с.
25. Зубчик О.А., Шульга М.А. Менеджмент в органах державної влади. Навчальний посібник. Видання 2-е, допрацьоване. Суми, ФОП Литовченко Є.Б. 2020. 158 с.
26. Інструменти регіонального розвитку в Україні = Regional Development Tools in Ukraine : навч. посіб. / О. В. Берданова, Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко [та ін.] ; за ред.В. М. Вакуленка, О. В. Берданової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Проект партнерства Канада-Україна "Регіон. врядування та розвиток" К. : НАДУ, 2013. 286 с.
27. Ірхін Ю.Б. Діагностика та розвиток професійних управлінських і лідерських здібностей державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування в Україні: навч. посіб. / Ю. Б. Ірхін, В. Л. Федоренко ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. Л. Федоренка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Швейцар.-укр. проект "Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO". Київ : Ліра-К, 2015. 114 с.
28. Лелеченко А. П. Публічне управління регіональною політикою сталого розвитку в Україні : монографія. Київ : МАУП, 2020. 314 с.
29. Лелеченко А. П. Світовий досвід формування регіональної політики сталого розвитку : монографія. Київ. МАУП, 2020. 120 с.
30. Менеджмент для публічної влади : навч. посіб. / М. П. Бутко, І. М. Бутко, І. М. Бушай [та ін.] ; за ред. М. П. Бутка ; Нац. агентство України з питань держ. служби, М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернігів. держ. технол. ун-т. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. 360 с.
31. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, Є. І. Бородін [та ін.] ; за заг. ред С. М. Серьогіна. 2-ге видання. Дніпро : ГРАНІ, 2019 384 с.

32. Політична освіта публічних службовців в Україні / [Ю. Лихач (кер. авт. колективу), Л. Комаха, О. Зубчик, М. Канавець, А. Малюга, С. Гербеда, С. Липовська, Н. Щербак ; за заг. ред. Н. Алюшиної]. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2020. 219 с.

33. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : навч. посіб. / Т.К.Гречко, С.А.Лісовський, С.А.Романюк, Л.Г.Руденко; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т географії НАН України. Київ: [б. в.]; Херсон: Грінь Д. С., 2015. 264 с.

34. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки (системні, політичні та економічні аспекти): Словник-довідник / С.П.Завгородня, М.Г.Орел, Г.П.Ситник [уклад.] / за заг.ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника. Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020, 380 с.

35. Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : монографія / авт. кол. викладачів, докторантів виконавців НДР каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; за заг. ред. Н. В. Васильєвої, О. І. Васильєвої. Київ : НАДУ, 2018.

36. Ситник Г. П., Зубчик О. А., Орел М. Г., Штельмашенко М. Г. Політикоправове забезпечення публічного управління та адміністрування: підручник / за ред. Г. П. Ситника. Вінниця: ФОП Кушнір Ю. В., 2020. 504 с.

37. Ситник Г.П., Орел М.Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / Г.П.Ситник, М.Г.Орел, Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020. 360 с.

38. Соціально-інфраструктурний потенціал регіону : опорний конспект лекцій / автори-упорядники: Т.В. Гоголь, І.М. Демчак, М.К. Орлатий, В.П. Удовиченко, Київ : НАДУ, 2014. 92 с.